

Προς:

1. τον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, κο Μπαρτζώκα Αναστάσιο
email: a.mpartzokas@parliament.gr, epitropes@parliament.gr
2. τον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων, κο Καββαδά Αθανάσιο
email: a.kavvadas@parliament.gr

Θέμα: Σχέδιο νόμου του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης και Υπουργού Επικρατείας με τίτλο: «Παρεμβάσεις για ένα κράτος πιο φιλικό στον πολίτη»

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης,

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων,

Ανταποκρινόμενος στην ευγενική σας πρόσκληση, ο Συνήγορος του Πολίτη ευελπιστεί να συμβάλει θετικά με τις γενικές επισημάνσεις και τις ειδικότερες παρατηρήσεις επί συγκεκριμένων διατάξεων του σχεδίου νόμου του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης και Υπουργού Επικρατείας «Παρεμβάσεις για ένα κράτος πιο φιλικό στον πολίτη» που επεξεργάζονται οι υμέτερες Επιτροπές.

Άρθρο 4 «Σύμπραξη της Διοίκησης με πιστοποιημένους επαγγελματίες – Προσθήκη άρθρου 3Α στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας».

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει παρατηρήσει καθυστερήσεις (από μερικούς μήνες μέχρι και πλέον του έτους) στην εξέταση δυνατότητας ένταξης πτυχίων αποφοίτων τμημάτων ανώτατης εκπαίδευσης της ημεδαπής σε κλάδους εκπαιδευτικών και στη συνέχεια στην έκδοση σχετικής εισήγησης από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Οι καθυστερήσεις αυτές οφείλονται σε έλλειψη στελεχών με ειδικότητες αντίστοιχες των υπό εξέταση τίτλων σπουδών.

Προκειμένου να εξαλειφθούν αυτές οι καθυστερήσεις και να γνωρίζουν έγκαιρα οι πολίτες εάν, με τα πτυχία που κατέχουν, έχουν τη δυνατότητα απασχόλησης στην εκπαίδευση ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ήδη προτείνει με το υπ.αρ. 388088/16221/3-3-2026 έγγραφό του προς την Υπουργό Παιδείας Θρησκευμάτων και Αθλητισμού την πρόσληψη ad hoc εξωτερικών συνεργατών με τα απαραίτητα προσόντα.

Σε περιπτώσεις, όπως η προαναφερόμενη, η σύμπραξη της Διοίκησης με εξωτερικούς συνεργάτες κρίνεται επιβεβλημένη, πάντα με γνώμονα το όφελος του πολίτη.

Άρθρο 5 «Ψηφιακή ενημέρωση για τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικουμένων - Τροποποίηση παρ. 5 άρθρου 4 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας - Εξουσιοδοτική διάταξη».

Η διάταξη αυτή έχει ως κύριο σκοπό τη ψηφιακή ενημέρωση των πολιτών, την οποία θεσπίζει και καθορίζει τις προϋποθέσεις για την επίτευξή της. Συγκεκριμένα προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι στον ενδιαφερόμενο χορηγείται μοναδικός κωδικός ή άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο, το οποίο του παρέχει προσωποποιημένη πρόσβαση στο κεντρικό σημείο τήρησης ιστορικού των υποθέσεών του, όπου μπορεί να παρακολουθεί την πορεία της υπόθεσης προς διεκπεραίωση σε κάθε στάδιο αυτής. Ανάμεσα στα στοιχεία, στα οποία έχει πρόσβαση ο ενδιαφερόμενος, περιλαμβάνονται το διαδικαστικό στάδιο της υπόθεσης, ο εκτιμώμενος χρόνος διεκπεραίωσής της, τα στοιχεία επικοινωνίας, τηλεφωνικός αριθμός και ηλεκτρονική διεύθυνση, μέσω των οποίων μπορεί να επικοινωνεί με την υπηρεσιακή μονάδα που χειρίζεται την υπόθεση στο αντίστοιχο στάδιο.

Ο Συνήγορος θεωρεί, ότι οι ανωτέρω προβλέψεις, ιδιαιτέρως δε η δυνατότητα τηλεφωνικής και ηλεκτρονικής επικοινωνίας με την ανά στάδιο αρμόδια υπηρεσιακή μονάδα, είναι ιδιαίτερα σημαντικές, καθώς η υλοποίηση διοικητικών διαδικασιών μέσω πλατφορμών τα τελευταία χρόνια έχει αναδείξει ως μείζον ζήτημα, αυτό της απρόσωπης συναλλαγής και της έλλειψης εξατομικευμένης πληροφόρησης για τους πολίτες που προβαίνουν στην υλοποίηση διοικητικών διαδικασιών μέσω αυτών.

Όπως είχε επισημάνει ο Συνήγορος στην ειδική του έκθεση «Ψηφιακές Πλατφόρμες και Δημόσια Διοίκηση» που εκδόθηκε το 2024¹, οι πολίτες συχνά διαμαρτύρονται για την ελλιπή

---

¹ file:///C:/Users/thom_ey.SYNIGOROS2/Downloads/220224-%CE%95%CE%99%CE%94%CE%99%CE%9A%CE%97%20%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97-%CE%A0%CE%9B%CE%91%CE%A4%CE%A6%CE%9F%CE%A1%CE%9C%CE%95%CE%A3-1.pdf

πληροφόρηση αναφορικά με το περιεχόμενο της διοικητικής βούλησης αλλά και τα στάδια παραγωγής της, με αποτέλεσμα ακόμα και μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα να αγνοούν τον βαθμό ωρίμανσης της υπόθεσης τους, το περιεχόμενο της εκδοθείσας απόφασης και την αιτιολογία της. Η παρεχόμενη πληροφόρηση μέσω λειτουργίας helpdesk αποδεικνύεται ανεπαρκής, μη προσωποποιημένη, με παροχή ασαφών τυποποιημένων απαντήσεων και γενική επίκληση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου. Ο Συνήγορος είχε, επίσης, επισημάνει ότι κατά τον τεχνικό σχεδιασμό των ψηφιακών διαδικασιών, η άσκηση του δικαιώματος της πληροφόρησης δεν αποτέλεσε την βασική προτεραιότητα, αντίθετα φαίνεται να υποχώρησε ενόψει της ανάγκης ταχείας και απρόσωπης διεκπεραίωσης των αιτημάτων των πολιτών, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται έλλειμα στην παρεχόμενη προστασία τους.

Η Αρχή θα ήθελε, ωστόσο, να τονίσει, ότι όσο σημαντική είναι η παροχή στον πολίτη των στοιχείων επικοινωνίας με την αρμόδια υπηρεσία, άλλο τόσο σημαντική είναι και η πραγματική τηλεφωνική ή ηλεκτρονική ανταπόκριση της υπηρεσίας προς τον πολίτη, η δυνατότητα δηλαδή να εντοπίσει τον αρμόδιο υπάλληλο στον τηλεφωνικό αριθμό ή να λάβει άμεσα απάντηση στην μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Θα ήταν, συνεπώς, σκόπιμο να διασφαλιστεί και νομοθετικά η σχετική υποχρέωση από την πλευρά της διοίκησης, ενδεχομένως με την πρόβλεψη κυρώσεων.

Όσον αφορά την πρόβλεψη για δυνατότητα χορήγησης αποζημίωσης στην περίπτωση υπέρβασης των χρονικών ορίων που καθορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 4 ν. 2690/1999 για τη διεκπεραίωσή του, η οποία περιλαμβάνεται στην απόδειξη παραλαβής την οποία θα παραλαμβάνει ο πολίτης, ο Συνήγορος του Πολίτη παρατηρεί ότι η προτεινόμενη ρύθμιση διατηρεί μεν την πρόβλεψη, η οποία υπήρχε στις υπό αντικατάσταση διατάξεις², απουσιάζει ωστόσο από το περιεχόμενο αυτής, ο τρόπος και η διαδικασία καταβολής της σχετικής αποζημίωσης, με αποτέλεσμα οι εν λόγω διατάξεις να καθίστανται ατελέσφορες ως προς το ζήτημα της αποζημίωσης που ρυθμίζουν.

Το γεγονός αυτό έχει ως συνέπεια να μην αντιμετωπίζεται η υφιστάμενη αδυναμία αποζημίωσης των πολιτών λόγω μη τήρησης των προθεσμιών του ν. 2690/1999 εκ μέρους της Διοίκησης, παρά το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα (άρθρο 10, παρ. 3 του Συντάγματος), ζήτημα το οποίο ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επισημάνει στο Υπουργείο

---

² Βλ. σχετικά σελ. 50 αιτιολογική έκθεση Σ/Ν

Εσωτερικών με Πόρισμά του³ από τον Ιούλιο του 2017 καθώς και με μεταγενέστερα έγγραφά του.

Συναφώς επισημαίνεται, ότι ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά τις διατάξεις του ν. 3094/2003 συνεχίζει ακόμα και σήμερα, να είναι αποδέκτης σημαντικού αριθμού αναφορών πολιτών με θέμα την αδυναμία τους να τύχουν αποζημίωσης στην περίπτωση μη τήρησης από τη διοίκηση των προθεσμιών που ορίζει ο ν. 2690/1999 για τη διεκπεραίωση των γραπτών αιτημάτων τους, λόγω της έλλειψης σχετικού νομικού πλαισίου, ενώ με περιεχόμενο της υφιστάμενης ρύθμισης, το ζήτημα της αναζήτησης από τους πολίτες της χορήγησης αποζημίωσης θα συνεχισθεί και μάλιστα θα ενταθεί, λόγω των νέων διατάξεων οι οποίες θα επικοινωνηθούν.

Για το λόγο αυτό, ο Συνήγορος του Πολίτη κρίνει απαραίτητη τη συμπλήρωση⁴ των προτεινόμενων διατάξεων για τη χορήγηση αποζημίωσης στην περίπτωση μη τήρησης των προθεσμιών του ν. 2690/1999 από τη διοίκηση, με τον καθορισμό του τρόπου και της διαδικασίας χορήγησης της αποζημίωσης, ώστε να αποκατασταθεί ουσιαστικά η συνταγματική τάξη και προκειμένου να καταστούν οι προτεινόμενες διατάξεις λειτουργικές.

Ειδικότερα, ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει, ότι στις υπό θέσπιση διατάξεις πρέπει να προστεθούν τα παρακάτω στοιχεία, απαραίτητα για να καταστούν αυτές λειτουργικές και προκειμένου να αποφευχθούν οι δυσλειτουργίες που η Αρχή είχε εντοπίσει κατά την εφαρμογή της σχετικής διαδικασίας στο παρελθόν⁵.

Συγκεκριμένα θα πρέπει να προβλεφθεί:

---

³ Επισυνάπτεται

⁴ Η οποία μπορεί να συμβεί και μέσω πρόβλεψης για έκδοση απόφασης από τον Υπουργό Εσωτερικών η οποία να ρυθμίζει σχετικά το θέμα του τρόπου και της διαδικασίας χορήγησης της αποζημίωσης.

⁵ Οι δυσλειτουργίες και τα προβλήματα που ο Συνήγορος του Πολίτη εντόπισε κατά την περίοδο την οποία ίσχυαν και εφαρμόζονταν οι διατάξεις για αποζημίωση, προέκυψαν από τη διερεύνηση αναφορών πολιτών οι οποίοι έθεσαν στην Αρχή ζητήματα επί της διαδικασίας αποζημίωσης και της λειτουργίας των τότε Επιτροπών που επιδίκαζαν τις αποζημιώσεις στους πολίτες. Συγκεκριμένα, η διερεύνηση από το Συνήγορο του Πολίτη, κατέδειξε ιδιαίτερες δυσλειτουργίες στη σχετική διαδικασία που ακολουθούνταν για την αποζημίωση τις οποίες η Αρχή κατέγραψε σε δυο (2) Πορίσματα, τα οποία απέστειλε στην αρμόδια πολιτική ηγεσία του πρώην Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του Υπουργείου Εσωτερικών. Τέτοιες δυσλειτουργίες ήταν:

- η λανθασμένη απόρριψη αιτημάτων πολιτών από τις σχετικές Επιτροπές παρά το γεγονός της μη εμπρόθεσμης διεκπεραίωσης των υποθέσεων των πολιτών από τη διοίκηση,
- η ανααιτιολόγητη απόρριψη αιτημάτων πολιτών,
- η άρνηση των εμπλεκόμενων δημοσίων υπηρεσιών να εφαρμόσουν την απόφαση των Επιτροπών για αποζημίωση των πολιτών,
- η καθυστέρηση των Επιτροπών να εκδώσουν απόφαση.

Επίσης πρέπει να επισημανθεί ο κίνδυνος από την καταχρηστική εφαρμογή του άρθρου αυτού από πολίτες. Για τα ανωτέρω ζητήματα, τα οποία έπλητταν την αποτελεσματικότητα του μέτρου πολιτικής, ο Συνήγορος του Πολίτη υπέβαλε αντίστοιχες προτάσεις επίλυσής τους.

α) Εάν για τη χορήγηση της αποζημίωσης θα απαιτείται η υποβολή αίτησης από τον πολίτη, ο τρόπος υποβολής αυτής (π.χ. ηλεκτρονικά μέσω ψηφιακής πλατφόρμας), το χρονικό διάστημα εντός του οποίου αυτή θα υποβάλλεται, καθώς και το όργανο προς το οποίο θα υποβάλλεται και το οποίο θα κρίνει εάν ο πολίτης δικαιούται της αποζημίωσης ή εάν η αποζημίωση θα χορηγείται αυτοδίκαια στον πολίτη εφόσον διαπιστώνεται ψηφιακά η μη τήρηση της προθεσμίας επί του υποβληθέντος αιτήματος.

β) Η αιτιολόγηση της πράξης απόρριψης του αιτήματος για χορήγηση αποζημίωσης.

γ) Η δυνατότητα υποβολής αίτησης θεραπείας ή άλλης ειδικής/ενδικοφανούς προσφυγής στην περίπτωση απόρριψης του αιτήματος του πολίτη.

δ) Το ύψος του καταβλητέου χρηματικού ποσού και ειδικότερα να καθοριστεί εάν η αποζημίωση θα είναι κάποιο σταθερό ποσό (το οποίο θα αναφέρεται) ή το ύψος της αποζημίωσης θα εξαρτάται από το μέγεθος της προκαλούμενης βλάβης στον πολίτη από τη μη έγκαιρη διεκπεραίωση βάσει κριτηρίων.

ε) Ο φορέας ο οποίος θα επιβαρύνεται με την καταβολή της αποζημίωσης και οι σχετικές λεπτομέρειες χορήγησής της.

στ) Οι τυχόν εξαιρέσεις φορέων ή διοικητικών διαδικασιών από τη χορήγηση αποζημίωσης.

ζ) Τέλος, δεδομένης της αδιάλειπτης και συνεχούς ισχύος της σχετικής συνταγματικής διάταξης για αποζημίωση, καθ' όλο το χρονικό διάστημα που απουσιάζουν οι σχετικές εφαρμοστικές του Συντάγματος διατάξεις, ο Συνήγορος του Πολίτη είναι υποχρεωμένος να επισημάνει την ανάγκη μέριμνας για τα εκκρεμή αιτήματα των πολιτών για αποζημίωση, τα οποία έχουν υποβληθεί κατά τη χρονική περίοδο που εξέλιπε η σχετική νομοθεσία.

Σε κάθε περίπτωση, σημειώνεται ότι το μέτρο της χορήγησης αποζημίωσης στους πολίτες λόγω μη τήρησης των προθεσμιών του ν. 2690/1999, θα μπορούσε να αποτελέσει δείκτη αξιολόγησης των δημοσίων υπηρεσιών, μέσω του οποίου θα αναδεικνύονταν εγγενείς αδυναμίες τους (π.χ. έλλειψη προσωπικού) αλλά και αντικειμενικές αδυναμίες διοικητικών διαδικασιών (π.χ. ιδιαίτερα χρονοβόρες διαδικασίες).

Τέλος, ο Συνήγορος του Πολίτη θα ήθελε να υπενθυμίσει την προϊσχύσασα διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 3242/2004, κατά την οποία, με προεδρικό διάταγμα το οποίο θα εκδιδόταν ύστερα από πρόταση του τ. Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ήταν δυνατόν οι αρμοδιότητες των επιτροπών για την εξέταση των

αιτημάτων των πολιτών για αποζημίωση και την επιδίκαση του χρηματικού ποσού στους πολίτες να ανατεθούν στον Συνήγορο του Πολίτη. Υπήρξε, μάλιστα, μέριμνα στη διάταξη αυτή, με το ίδιο προεδρικό διάταγμα, να ρυθμιστούν όλα τα θέματα που ανακύπτουν από τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων αυτών στον Συνήγορο του Πολίτη, ιδίως δε τα θέματα που σχετίζονται με την αναγκαία στελέχωση των υπηρεσιών του και την απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή. Το σχετικό προεδρικό διάταγμα ουδέποτε εκδόθηκε, ενώ οι προαναφερθείσες διατάξεις καταργήθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 25 ν. 4210/2013.

Ωστόσο, πρόσφατα, ο νομοθέτης, με το άρ. 59 ν. 5143/2024 (Α' 161/11-10-2024), που τροποποίησε το άρ. 5 του ΚΔΔιαδ, πρόβλεψε ειδική αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη για την αξιολόγηση της εφαρμογής του άρ. 5 του ΚΔΔιαδ, διάταξης εφαρμοστικής του άρ. 10 παρ. 3 Συντ. (πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα). Καθώς το άρθρο 10 Συντ. κατοχυρώνει δύο συναφή διαδικαστικά δικαιώματα (η εφαρμογή του οποίου έχει περιληφθεί στα άρ. 4 και 5 του ΚΔΔιαδ.) και δεδομένου, ότι η δυνατότητα αποζημίωσης των πολιτών συνιστά μέτρο πολιτικής το οποίο αποσκοπεί στην προστασία των εν λόγω δικαιωμάτων των πολιτών να τύχουν έγκαιρης διεκπεραίωσης των αιτημάτων τους, ο Συνήγορος του Πολίτη θα μπορούσε να αναλάβει, κατόπιν υιοθέτησης σχετικής διάταξης νόμου, ρυθμίζοντας και τα συναφή ζητήματα που σχετίζονται με την αναγκαία στελέχωση των υπηρεσιών του και την απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή, την αρμοδιότητα εισήγησης προς τον αρμόδιο φορέα της χορήγησης ή μη, της χρηματικής αποζημίωσης στους πολίτες.

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να υπογραμμισθεί, ότι η UNESCO, στην πρόσφατη έκθεσή της για την δημόσια πρόσβαση στην πληροφορία⁶, που έχει τεθεί από τον ΟΗΕ για τα κράτη μεταξύ των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (16.10.2), τονίζει την σημασία ανεξάρτητων φορέων επίβλεψης και παρακολούθησης, με το 88% των κρατών να δηλώνουν την ύπαρξη τέτοιων εθνικών φορέων και με την ενθάρρυνση της UNESCO προς τα κράτη που δεν το έχουν κάνει ακόμη να προβλέψουν στο νομοθετικό τους πλαίσιο τέτοιους φορείς επίβλεψης και παρακολούθησης του δικαιώματος πρόσβασης στην δημόσια πληροφορία τονίζοντας ταυτόχρονα την ανάγκη για λειτουργική και οικονομική ανεξαρτησία των φορέων αυτών προκειμένου να καταστεί δυνατή η αμερόληπτη και αποτελεσματική άσκηση αυτής της αποστολής και η προώθηση της διαφάνειας και της λογοδοσίας του δημόσιου τομέα

---

⁶ Διαθέσιμη σε <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000393238>

(συμπεριλαμβανομένης και της εξαγωγής συναφών στατιστικών αξιολογήσεων και αναφορών).

Άρθρο 7 «Ψηφιακή ενημέρωση για ωράρια δημοσίων φορέων – Προσθήκη άρθρου 5B στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας».

Ο Συνήγορος του Πολίτη χαιρετίζει την μέριμνα του νομοθέτη για επίβλεψη της διάρκειας λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών και για ενημέρωση των προσερχόμενων πολιτών. Ο Συνήγορος παραλαμβάνει συχνά καταγγελίες των πολιτών για μη τήρηση των ωραρίων λειτουργίας, συχνά, δε, από πολίτες που προσέρχονται από την επαρχία για τη διεκπεραίωση της υπόθεσής τους και προς έκπληξή τους δεν είναι δυνατή η επικοινωνία τους με την υπηρεσία, λόγω πρόωρης λήξης του ωραρίου, το οποίο δεν κοινοποιείται στο διαδίκτυο αλλά ενημερώνεται με φυσική παρουσία όταν προσέρχεται στην υπηρεσία.

Η ανωτέρω πρόνοια θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στον δημόσιο τομέα και θα καταστήσει πιο φιλικές τις δημόσιες υπηρεσίες προς τους χρήστες.

Άρθρο 10 «Ενιαία εφαρμογή νομοθεσίας επί ενδικοφανών προσφυγών – Προσθήκη άρθρου 25A στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας».

Με το άρθρο 10 προβλέπεται η μεταφορά της αρμοδιότητας εξέτασης ενδικοφανών προσφυγών σε ενιαίο κεντρικό όργανο των φορέων και η κατάργηση/συγχώνευση των προϋφιστάμενων τοπικών οργάνων.

Ο τρόπος συγκρότησης, η σύνθεση και η σύγκληση των οργάνων αυτών, η διαδικασία υποβολής και εξέτασης των προσφυγών, η συχνότητα και ο τρόπος διεξαγωγής των συνεδριάσεων καθορίζονται με αποφάσεις των οργάνων διοίκησης του εκάστοτε φορέα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη εκφράζει την επιφύλαξή του για τη ρύθμιση αυτή και τον κίνδυνο συρρίκνωσης της αποτελεσματικής ουσιαστικής διοικητικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 Συντ. και την προστασία του δικαιώματος του αναφέρεσθαι.

Η απομάκρυνση, ουσιαστική και τοπική, της λήψης των αποφάσεων από τον πολίτη (και τις κατά τόπον υπηρεσίες), βασίμως εκτιμάται πως θα δυσχεράνει τη δυνατότητα ουσιαστικής υποστήριξης της υπόθεσής του. Δημιουργείται εκ των πραγμάτων ο κίνδυνος περιορισμού

της δυνατότητας αυτοπρόσωπης παρουσίας κατά τη συζήτηση της ένστασής του και η διαδικασία τείνει να καταστεί αποκλειστικά έγγραφη.

Αυτό καθίσταται σαφές ιδίως στις κοινωνικοασφαλιστικές διαφορές λόγω της φύσης των υποθέσεων και των προσφευγόντων, που δεν θα έχουν τη δυνατότητα να παραστούν και να υποστηρίξουν την υπόθεσή τους, ενώ έχουν συχνά μειωμένη δυνατότητα δικαστικής προσφυγής.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης,

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων,

ευελπιστώ, ότι οι ανωτέρω παρατηρήσεις θα τύχουν της δέουσας προσοχής των υμέτερων Επιτροπών προς τον στόχο της βελτίωσης των διατάξεων του σχεδίου νόμου που επεξεργάζονται για ένα κράτος πιο φιλικό στον πολίτη.

Με εκτίμηση,

Ανδρέας Ι. Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη